

Čís. 3112.

Jsou-li tu předpoklady pro konání hlavního přelíčení v nepřítomnosti obžalovaného, není vynesení rozsudku na závalu, že za přelíčení vyšly na jevo nové okolnosti, k nimž dosavadní výsledky trestního řízení nepoukazovaly, nemá-li soud pochybnosti o bezpečném objasnění věci i v nepřítomnosti obžalovaného (jeho opětovým slyšením).

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

§ 1 zákona nerozeznává, zda se dlužník zbavil majetkového předmětu za úplatu či bez úplaty a nepředpokládá, by činem nastalo zmenšení dlužníkovy jmění; stačí, vzešla-li z činu taková přeměna v jeho jmění, která způsobuje věřiteli obtíže, obzvláště průtahy ve vydobytí pohledávky; nezáleží na tom, že věřitel má možnost dosíci uspokojení jinými prostředky exekučními, ani na tom, že se kupní cena dlužníkem za věc stržená rovnala její skutečné hodnotě nebo ji převyšovala.

(Rozh. ze dne 12. března 1928, Zm I 401/27.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného proti rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 27. dubna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem maření exekuce podle § 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů čís. 4 a 9 a) § 281 tr. ř. Zmatek čís. 9 a) není doličen po zákonu. Stížnost nedokazuje beztretnost skutku v napadeném rozsudku zjištěného, nýbrž skutku, který si sama svémocně sestruje, předpokládajíc ve vývodech po stránce objektivní skutečnost rozsudkem nezjištěnou, že se úplata, k níž se dcera stěžovatelova zavázala, rovnala hodnotě věci jí stěžovatelem prodaných, a po stránce subjektivní opak skutečnosti rozsudkem zjištěné, že stěžovatel prodal dceři obchod v úmyslu, zmařiti exekuci mu hrozící. Při tomto samovolném doplňování a měnění rozsudečného děje nedbá stížnost ani povšechných mezí zrušovacího řízení a uplatňuje skutkové okolnosti a průvody, které při hlavním přelíčení uplatňovány nebyly a k nimž při naprostém zákazu novot v tomto období trestního řízení vůbec nelze přihlížeti. Obzvláště dlužno i důvodnost výtek neúplnosti řízení přezkoumati výhradně na podkladě záznamů, podle nichž navrhl obhájce, 1. by byly výpovědi, které učinili svědci (A. a O.) při hlavním přelíčení v nepřítomnosti stěžovatele, sděleny stěžovateli, po případě, by byl o nich slyšen, 2. by byl znalci přezkoušen inventář přejímací ceny a by bylo zjištěno, zda přejímací ceny odpovídají skutečným cenám zboží, že sice není tu veškeré zboží, avšak že jsou tu protihodnoty zboží tomu odpovídající, 3. by byl slyšen lékař Dr. P. jako svědek a dva soudní znalci lékaři o tělesném stavu stěžovatelově, zejména o tom, že není schopen vésti dále obchod samostatně a že od září do prosince 1926 bylo každou chvíli očekávati jeho úmrtí, 4. by bylo hlavní přelíčení odročeno do té doby, až dojde vyřízení stěžovatelovy žádosti za milost. Ná-

vrhy byly nalézacím soudem právem zamítnuty. Stěžovatel se k hlavnímu přelíčení nedostavil. Že tu byly zákonné předpoklady projednání věci v nepřítomnosti obžalovaného, stížnost nepopírá a obhájce ani při zahájení hlavního přelíčení nepopřel, naopak výslovně souhlasil s tím, by se jednalo v nepřítomnosti obžalovaného. Za takového stavu věci není skončení hlavního přelíčení a vynesení rozsudku na závadu ani, že při hlavním přelíčení vyšly — na příklad výsledkem svědků — na jevo nové okolnosti, k nimž dosavadní výsledky trestního řízení nepoukázovaly. Jestli' podle § 427 tr. ř. zaříditi přítomnost obžalovaného v takových případech jen, má-li nalézací soud za to, že se nelze nadíti, že by se věc v nepřítomnosti obžalovaného naprosto uspokojivě objasnila. Takových pochybností o bezpečném objasnění věci i v nepřítomnosti, pokud se týče bez opětného slyšení stěžovatele nebylo. Nehledíc k tomu, že svědek A. dosvědčil dotyčnou rozmluvu se stěžovatelem již v řízení přípravném, neměl soud nejmenší příčiny pochybovati o pravdivosti výpovědi svědka A-a, že oznámil v prvé polovici měsíce září stěžovateli, že bude vedena exekuce na jeho sklad papíru a na jeho obchod papírem (A.) a svědka O-a, že s exekucí sečká, až přijde stěžovatelova žádost od presidenta zemského finančního ředitelství. Poskytnouti stěžovateli příležitost, by se vyjádřil i o těchto údajích svědků, bylo tím méně zapotřebí, že tu nebylo opačných poukazů v ostatním průvodním materiálu a že obhájce netvrdil, ba ani nenaznačil nesprávnost těchto údajů.

Tvrzením, že § 1 zákona o maření exekuce předpokládá, že vzdáním se majetkových předmětů nastalo zmenšení majetku dlužníkovy, je stížnost v rozporu se stálou judikaturou zrušovacího soudu, jenž obzvláště v rozhodnutí č. 2095 sb. n. s. s poukazem na materialie zákona a za dalšího odůvodnění vyslovil, že § 1 zákona nerozeznává, zda se dlužník zbavil majetkového předmětu za úplaty či bez úplaty, a že se nepředpokládá, by činem nastalo zmenšení dlužníkovy jmění, nýbrž stačí, vzešla-li z činu taková přeměna v jeho jmění, která způsobuje věřiteli obtíže, obzvláště průtahy ve vydobytí pohledávky. Újma, proti které chrání jednotlivé věřitele zákon o maření exekuce, nemusí — na rozdíl od škody pojmem podvodu předpokládané — pozůstat v takovém porušení práva dotčeného věřitele na úplné uspokojení ze jmění dlužníkovy, že úplného uspokojení nemůže dosíci ani vyčerpáním všech možných prostředků exekučních. Stačí, že se věřitel připravuje úplně nebo částečně o možnost, dosíci uspokojení určitou exekucí, kterou již zahájil nebo kterou by byl zahájil, kdyby nebylo trestného činu dlužníkovy, a že se tím věřitel nutí k jinému způsobu exekuce, kterým docílí uspokojení své pohledávky jen v menší míře nebo s větším průtahem nebo s většími náklady, než kdyby nebyla ona exekuce dlužníkem (na př. zbavením se oněch částí majetku, jež byly nebo byly by jejím předmětem) zmařena. Proto nebyl stěžovatel zodpovědnosti podle zákona o maření exekuce prost ani kdyby bylo — provedením průvodu pod čís. 2 navrhovaného — zjištěno, že se kupní cena, za kterou prodal dceři svůj sklad papíru a obchod papírem, rovnala skutečné ceně tohoto jeho majetku, a — jak stížnost ovšem bez opory v rozsudkových zjištěních, k tomu dále podotýká — byla vyšší než částka, kterou bylo lze docíliti exekučním prodejem uvedeného zboží a obchodu. Rozhodným jest jen,

že stěžovatel znemožnil závadným prodejem určitému věřiteli, dosíci uspokojení své pohledávky opovězenou mu exekucí na sklad papíru a na obchod papírem, že po tomto prodeji byl vhodným předmětem exekuce — na místě zboží a obchodu v ceně více než 204.000 Kč — jen zbytek kupní ceny převzetím jiných dluhů stěžovatelových kupitelkou nehražený, pohledávka stěžovatelova pouhých 36.224 Kč 41 h, a že věřitel mohl exekucí na tuto pohledávku dosíci uspokojení jen v menší míře, s větším průtahem a s většími náklady, protože — jak rozsudek právem zdůrazňuje — stěžovatel kupní smlouvou určil, že pohledávka ta jest splatná v měsíčních lhůtách po 300 Kč a vzdal se výpovědi pohledávky pro případ, že lhůty budou řádně placeny. Újma, která tím věřiteli nastala, nebyla by ani zdaleka vyvážena skutečností stížností uplatňovanou, avšak v rozsudku nezjištěnou, že kupitelka byla podle smlouvy povinna zúročiti zbytek kupní ceny, nehledíc ani k tomu, že stěžovatel učinil, povoliv zaplacení kupní ceny ve lhůtách, uspokojení věřitele závislým na tom, jak se v budoucnosti vytváří majetkové poměry kupitelčiny. V rozsudku není ani skutkových zjištění, o které by se mohla opřítí další námitka stížnosti, že by stěžovatel nebyl směl připustiti zabavení skladu zboží ve prospěch jednotlivého věřitele, aniž by se zachoval trestným způsobem vzhledem na ostatní své věřitele. Ostatně by na skutečnostech toho druhu nezáleželo, můžeť kterýkoliv věřitel vésti exekuci na jmění dlužníkovu bez ohledu na to, zda zbyde dostatečná úhrada i pro ostatní věřitele, a jádro protiprávnosti souzeného skutku spočívá v tom, že povolením měsíčních splátek byla zkrácenému věřiteli znemožněna okamžitá exekuce na onu část kupní ceny, která zbyla stěžovateli po zajištění všech ostatních věřitelů stěžovatelových převzetím jejich pohledávek kupitelkou. Prodej obchodu dceři nebyl jediným způsobem, jímž mohl stěžovatel upravití své majetkové poměry tak, by bylo současně vyhověno ohledu na jeho chorobný stav a na péči o další živobytí rodiny. Mohl prostě pověřiti dceru samostatným vedením obchodu. Avšak, i když byl prodej naprosto nutným, nebylo pro ony účely nikterak zapotřebí shora uvedené úmluvy o způsobu, jakými má dcera zaplatiti zbytek kupní ceny. Proto bylo pro závěr o zlém úmyslu stěžovatelově, k němuž poukazuje uvedená úmluva ve spojení s předchozím opovězením exekuce na prodaný obchod se strany svědka A-a, bez jakéhokoliv významu, jaký byl zdravotní stav stěžovatele obzvláště v době mezi onou opovědí a závadným prodejem, pokud se týče okolnost v návrhu čís. 3 uplatňovaná, jakož i údaje svědka A-a a O-a, zda upozorovali na něm zhoršení jeho choroby čili nic. Návrh shora pod čís. 4 uvedený byl — nehledíc k jeho bezvýznamnosti nalézacím soudem právem vytčené — bezpředmětný, vždyť bylo beztoho již výpovědí svědka A-a zjištěno, že žádost, již podal stěžovatel k presidentu zemského finančního ředitelství, byla tímto úřadem 17. listopadu 1926 s konečnou platností zamítnuta, a ve spisech není poukazů k tomu, že stěžovatel podal i jinou žádost o prominutí dluhu cestou milosti. Z toho, co uvedeno, plyne, že průvodní návrhy obhájcovy byly soudem prvé stolice právem zamítnuty, aniž by tím byly porušeny zvláštní předpisy nebo povšechné zásady trestního řízení, zejména zásada, že dlužno zjistiti i okolnosti, které mohou býti ve prospěch obžalovaného nebo brániti

závěrům mu nepříznivým. Stížnost je tudíž, pokud vytýká rozsudku zmatečnost podle § 281, čís. 4 tr. ř., zřejmě bezdůvodná. Dále uplatňovaný důvod zmatečnosti čís. 9 písm. a) neprovádí po zákonu a dlužno ji v tomto směru pokládati za neprovedenou. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 3113.

Porušení předpisu § 151 čís. 3 tr. ř. výsledkem slabomyslné osoby není zmatkem čís. 4 § 344 tr. ř., doznal-li obžalovaný čin (§ 127 tr. zák.).

Pojem »bezvědomí« je v § 127 tr. zák. postaven na roveň pojmu »bezbrannosti«; mimomanželská soulož s osobou ženskou, která jest v tom neb onom stavu, jest podrobena témuž zákonnému trestu.

(Rozh. ze dne 12. března 1928, Zm II 2/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného proti rozsudku porotního soudu v Olomouci ze dne 27. října 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 127 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 4 § 344 tr. ř., namítá, že Eliška Z-ová neměla býti vzhledem k předpisu § 151 čís. 3 tr. ř. vůbec slyšena jako svědkyně. Bylať již v četnickém oznámení a jemu připojeném lékařském vysvědčení jakož i svým otcem, svědkem Martinem Z-em, označena jako osoba slabomyslná, duševně zcela zaostalá, naprosto nechápavá, duševně naprosto degenerovaná a také podle posudku soudních znalců lékařů, jimiž byla vyšetřována za přípravného řízení, jde o osobu duševně zaostalou, slabomyslnou. Ke hlavnímu přelíčení dostavila se podle záznamu v jednacím protokole, jsouc slabomyslná, v průvodu svého otce a jeho pomocí učinila také podle dalšího záznamu údaje ve smyslu § 166 (248) tr. ř.; ve věci samé pak vypovídala jako v řízení přípravném a připojila také některé dodatky, nejsouc však, jak se v protokole dále uvádí, schopna souvislé výpovědi. Také v protokole o jejím výslechu v řízení přípravném je o ní poznamenáno, že souvislých odpovědí nedává, složitějších pojmů vůbec nechápe, že veškeré dotazy zodpovídá velmi obtížně a musí na vše býti tázána několikrát; že hledí strnule a bez zájmu k zemi, že není s to vyjádřiti své myšlenky ve větách a činí dojem dívky duševně omezené. Všechny tyto zjevy mohly a měly porotnímu soudu dáti bezpečně poznati, že Eliška Z-ová je osobou pro svůj duševní stav nezpůsobilou vypověděti pravdu, takže podle § 151 čís. 3 tr. ř. nesmí býti pod zmatečností slyšena jako svědkyně. Než přes to nelze zmateční stížnosti přiznati úspěch. Neboť podle předposledního odstavce § 344 tr. ř. nemohou důvody zmatečnosti, uvedené tam pod čís. 3—6, býti uplatňovány ve prospěch obžalovaného, je-li nepochybně